

editie on-line www.cartesiarte.ro

Florin Pucă
Istoria ilustrată a
prostiei omenești

FORFECATĂ DE
TUDOR LEU

PUCĂ VĂ INVITĂ

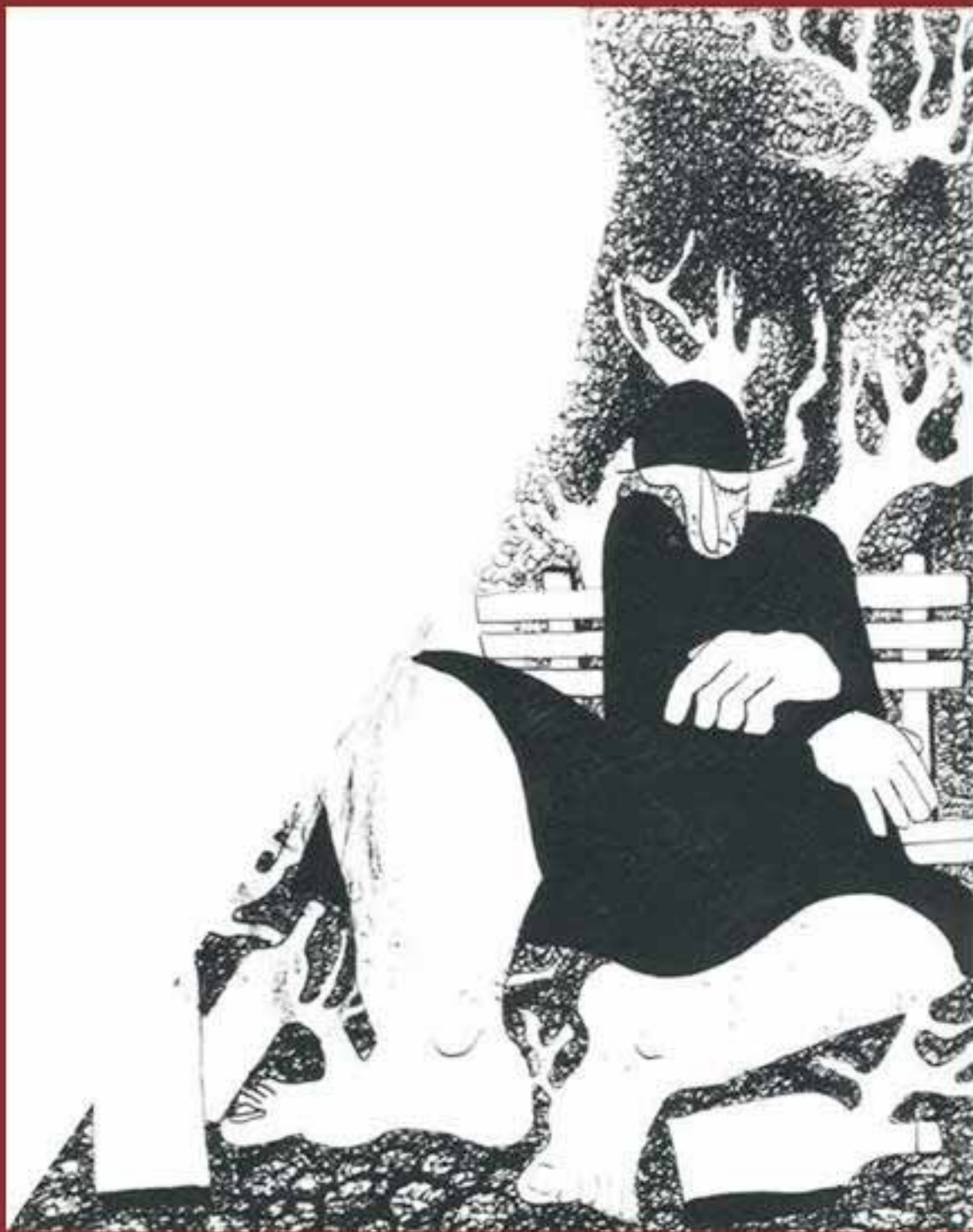
Dumnezeul Bețivului

**Istoria ilustrată a
prostiei omenești**

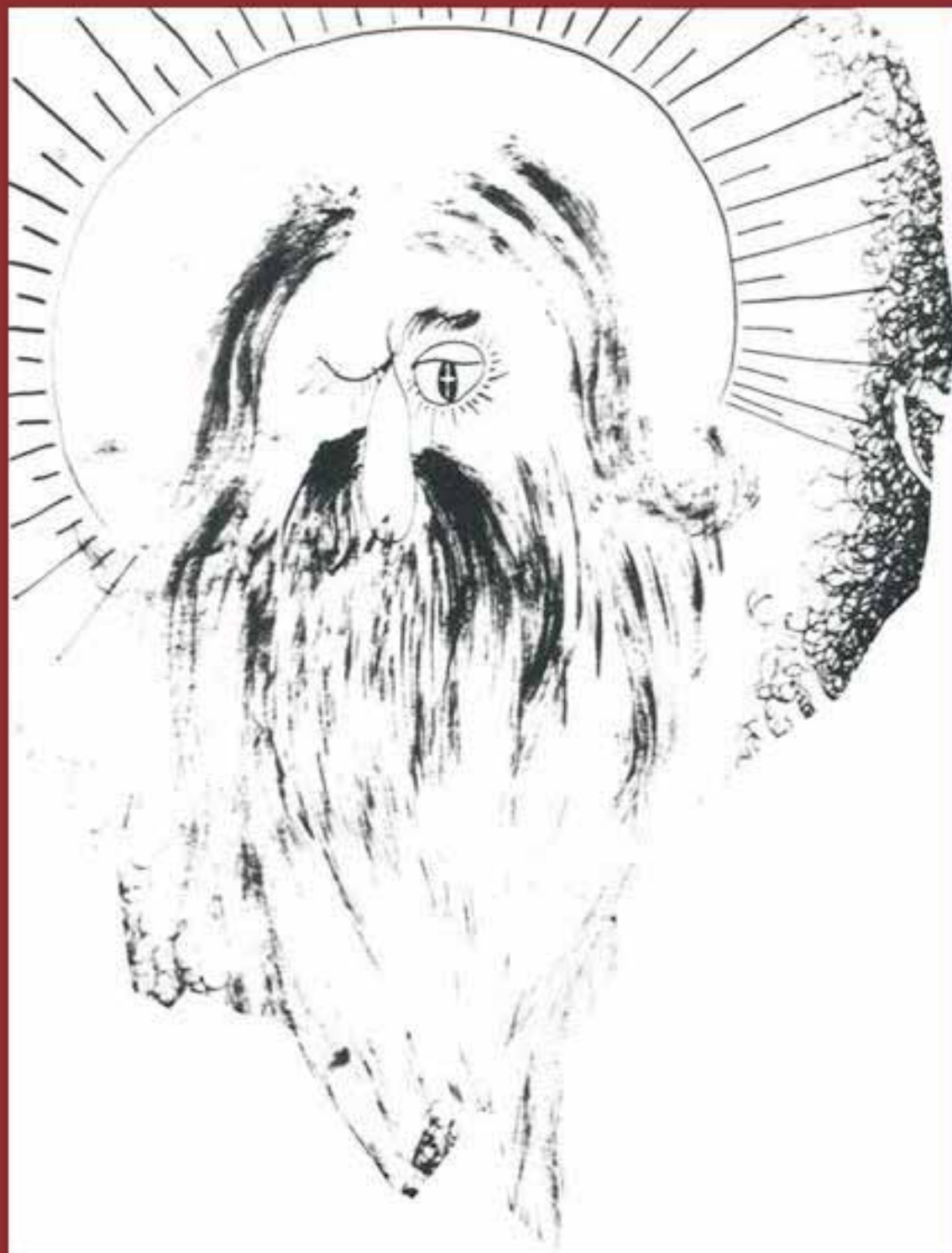
BALADĂ DESPRE DUMNEZEUL BEȚIVULUI

Să-mi fie somnul lin și sticla aproape...

Atotvegheorul...

bine-mi cunoaște dorul...

din cap până-n picioare...

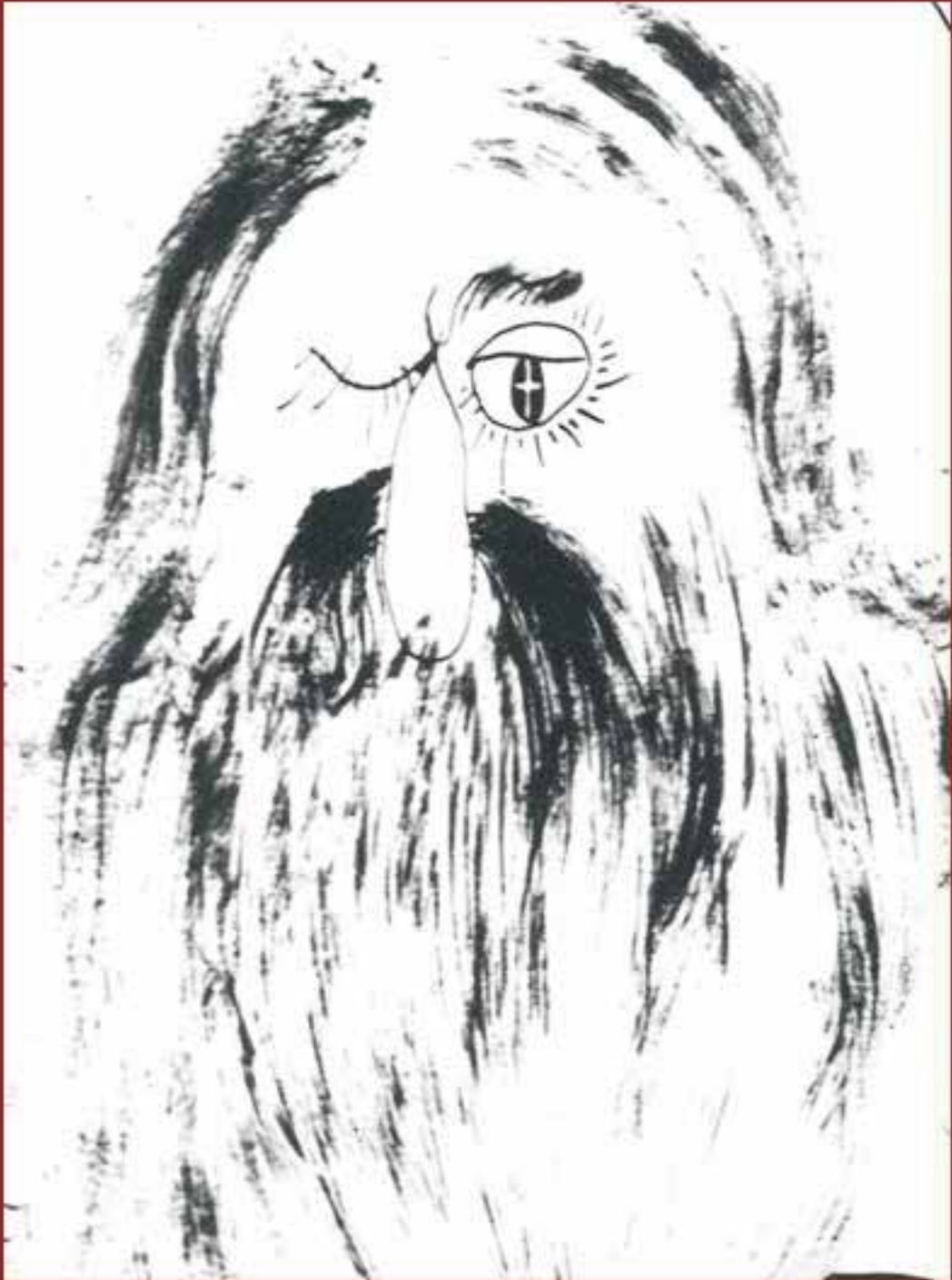
de sticle – mioare...

păscute de mine...

sub veghea-l din privire...

Smerita mea figură,

...sub ochiul ce mă-ndură

...își face rădăcină,

...din sticla care-i plină

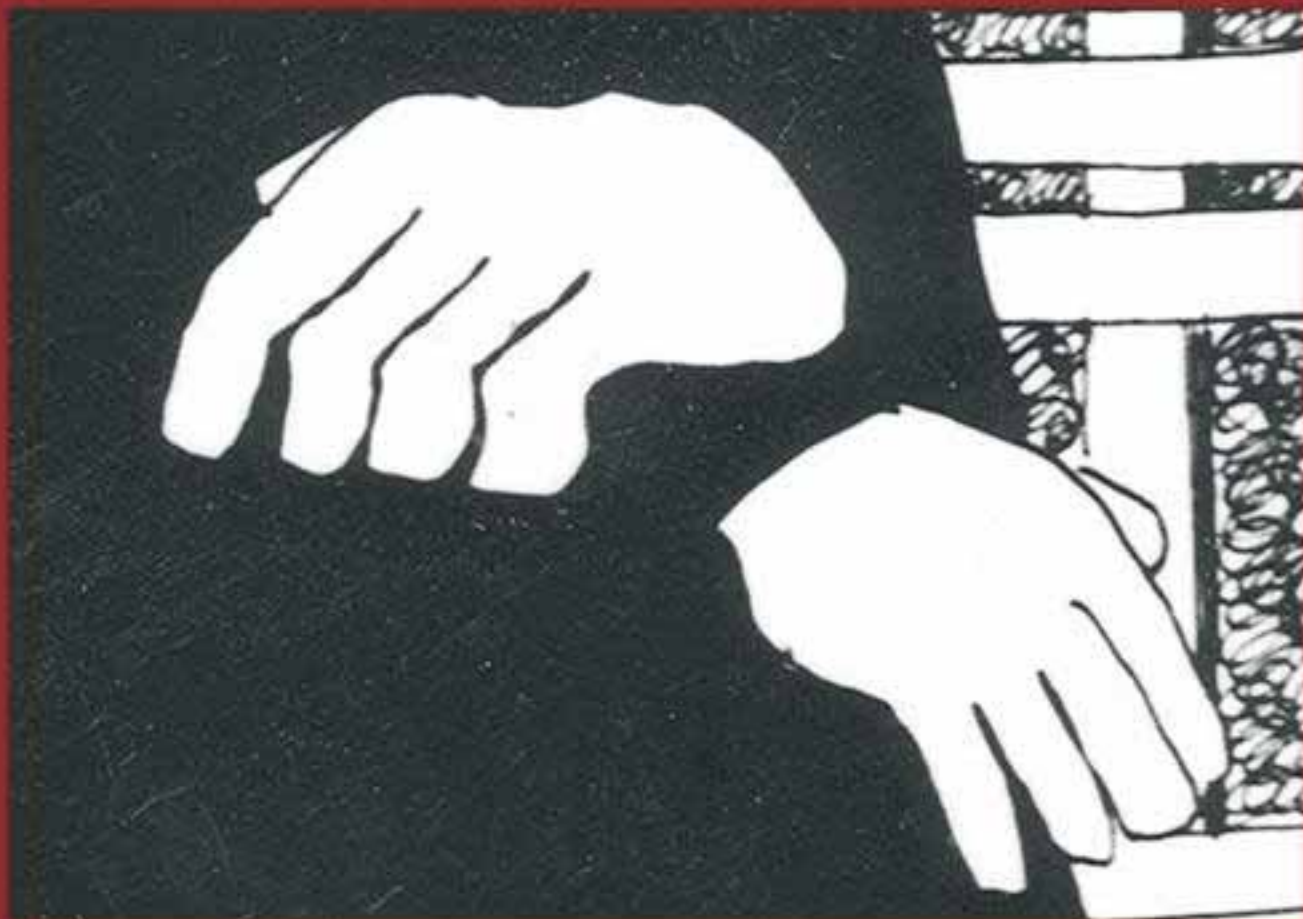
...să dea lăstari de-ndată

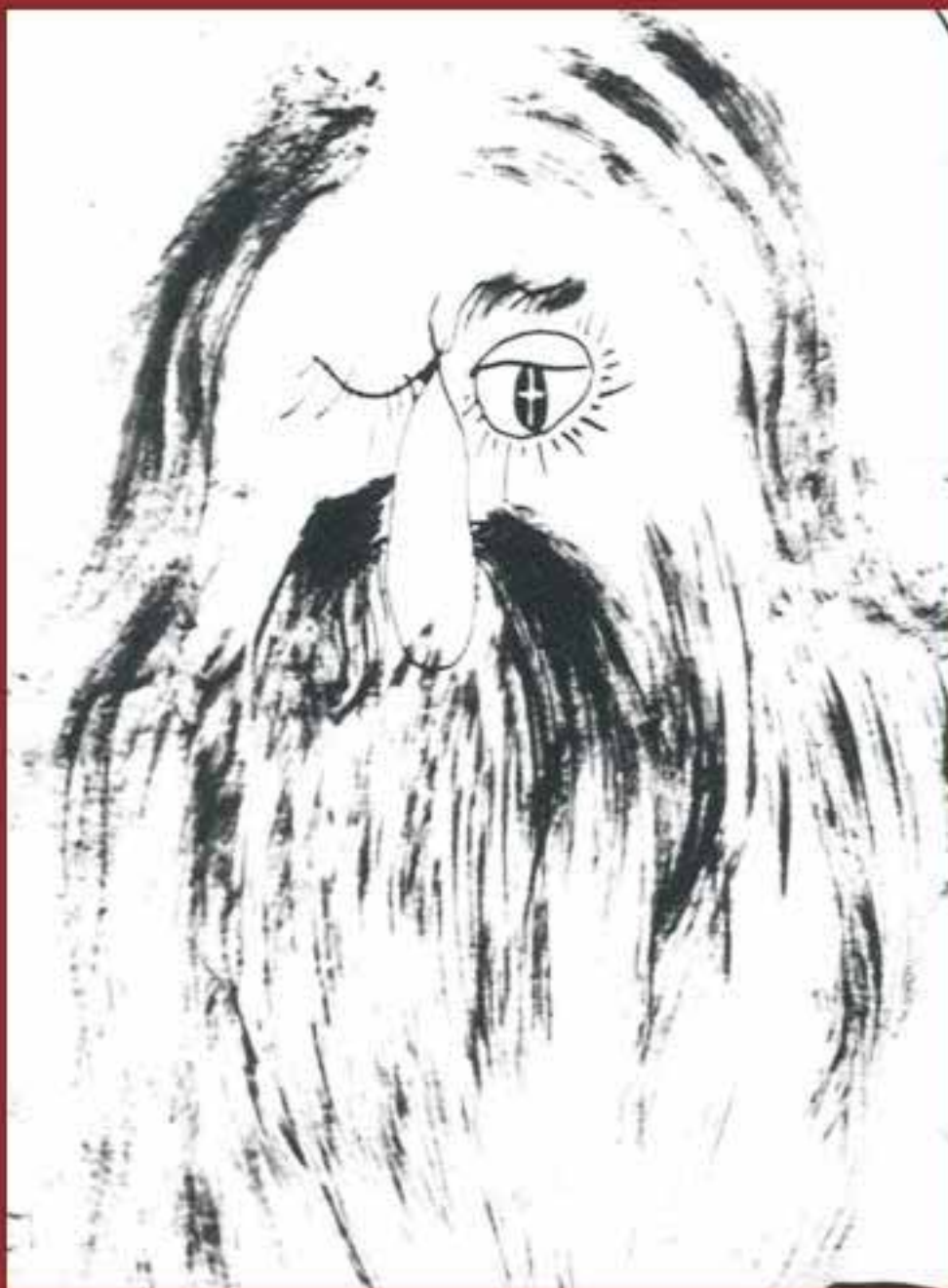
**...ce iarăși mă îmbată
sub ochiul lui de Tată**

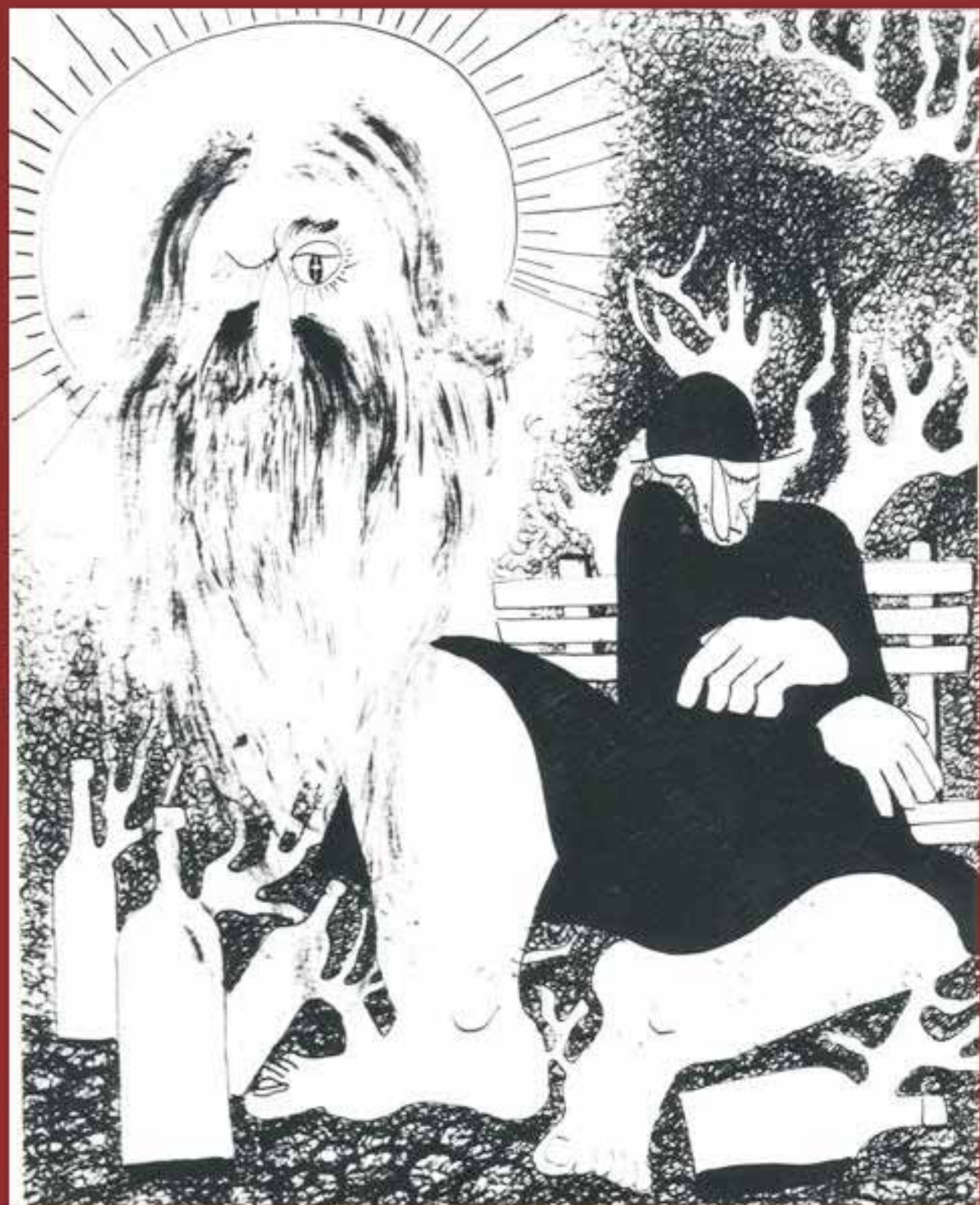

Și-n mâinile mele smerite,

...mai pune o sticlă, Părinte!

**ALCĂTUIRE, DECUPARE,
COMENTARE:
Tudor LEU**

**COMENTARIU SONOR
Vasile MANTA
PROCESARE SLIDE-SHOW:
Veronica IONESCU**

ȘI CU ACEASTĂ POSTFAȚĂ DESPRE GENIALUL AUTOR

de Corneliu LEU:

*„În mână cu a sa chitară,
Pe stradă trecea Viorel
La braț cu a sa Mărioară,
Din gură cântându-i astfel:*

Iubiiiireaa câând te priiindeee... ”...

...pe urmă venea strofa cu „*Iubiiiireaa câând te lasăăă*”, pe urmă unele ^oi mai stupide, demne de topurile inverse ale celor mai incult-sentimentale kitsch-uri care, la vremea aceea, nu trăiau concurența unor stupidități ^oi mai mari cum au scos la iveală manelele. Eram încă în epoca nemodernă a imitatoarelor Mariei Cunșan care scriau romanșe de genul „*Am avut ^oi eu odată/ Un iubit frumos ^oi bun / ^ai-a plecat în țări străine / ^ai-a murit de glonș de tun*”... cuplete lăutăre^oti ca: „*De la mine la Ploie^oti/ Nu e departe când iube^oti*” sau: „*Foaie verde, anghinarea,/ Eu sunt Mișă taxatoarea*” ^oi, cel mult produse ale industrializării ^oi moralei socialiste precum: „*Ridică Tanșo picioru / Ca să-șî vâd televizoru!*” sau: „*Aseară la Brătianu/ mi-a-nfipt-o milișianu; / Mi-a înfipt, dar n-a plătît, /Că era membru de partid!*”... deplângerea melodiilor cu specific șigănesc având ^oi ea amprenta afirmării de clasă care despărșea familiile făcându-i pe tovară^oii promovașî în funcșii să se-ncurce cu dame mai evolute decât pirandele lor care cântau: „*Pogoară Doamne pă pământ / Să vezi Stalin ce-a făcut!/ ...C-a făcut din cai cârnașî / ^ai din șigani dipotașî. / Că i-a-mbrăcat în paltoane / ^ai i-a trimis la raioane, / C-au rămas șigăncili / Să-^oi usuce șășili!*”...

Cam în acest perimetru, clasic încă, se desfășura repertoriul de specific pe care culegătorii folclorului nou nu-l includeau în contrafacerile asiduu publicate, cu toate că oricare dintre cele de mai sus respectau registrele ^oi tonalitășile bogate ale muzicii tradișionale, nu aveau nici un accent de jazz ca să fie catlogate decadente, nu le trecea prin cap să se academizeze denumindu-se

folk sau pop 0i nici stupida tânguială orientalizantă nu pătrunsese în tonuri 0i semitonuri. Iar prietenul nostru hirsut, îmbrăcat gros ca să poată preveni orice adormire alcoolică în vreun gang sau chiar la masa din grădina de vară, semănând leit cu personajul principal din grafica sa pe care o desena întotdeauna cu umor la persoana întâi, nici măcar nu folosea în paletă largă asemenea producții ale lăutarilor căroră nu le-ar fi trecut prin cap că s-ar putea numi cantautori; ci, de cele mai multe ori, se rezuma la romantismul siropos al primei opere citate aici: *În mână cu a sa chitară...* O singură melodie, 0i aceea cântată fals, dogit, gâjâit, în total dispreț pentru acordul sunetelor, care primeau mai multă exprimare în priviri 0i-n gestică, decât în rugina de votcă a glasului. Dar cu o dăruire atât de măiestrit mimată, cu un sentimentalism retoric de o atât de mare vibrație încât, după ce repeta tâmpitul leitmotiv de vreo trei ori, tot mai dăruit 0i închinând setos în pauzele de du0că, la finalul în care reu0ea să trăiască acuta, îți dădea impresia că lua totul în serios, ca pe-o adevărată operă de artă.

Pentru că ăsta era geniul, asta era evidenta genialitate a lui Pucă: Cea de a practica o artă atât de rafinată încât depă0ea stupidul care făcea din ea antiartă 0i răzbea, răzbătea până dincolo, în zone celeste demne de muze. Trecea de banal 0i de tern cu o forță cum foarte rar au, cu adevărat, doar mesajele artistice ale celor mai talentați contestatari: Cei care 0tiu să răstălmăcească actul artistic printr-o atât de măiastră îndemânare a inversării viziunilor, sau a impunerii lor din cele mai originale unghiuri de abordare, încât se joacă amuzați, ca ni0te prestidigitatori, cu valorile. Zăpăcindu-le complet ordinea preconcepută 0i a0ezându-le într-un mod care nici nu te miră, nici nu te uime0te, ci te apropie de la început ca de un lucru pe care, cu toate că-l vizualizezi prima oară, nu te 0ochează deloc. Ba chiar te încântă calm, de parcă ai fi 0tiut dintotdeauna că e posibil 0i a0a.

Deoarece el, artistul, a 0tiut în primul rând acest lucru; a simțit astfel 0i îi-a pus camaradere0te-n față interpretarea lui, fără nici o sofisticare, fără a lăsa vreo impresie de elaborare. Făcându-ți doar

complice cu ochiul, ție, prin convingerea că v-ați înșeles din prima clipă.

Ă sta e jocul de copii mari al celor hărăziti să trăiască modernitatea cu adevărat și nu s-o screamă prin sofisticări și artificii mai mult elaborate decât trăite! De asta, dintre toți moderniștii care au deschis calea spre subiectivismul evazionist sau oniric, i-am iubit întotdeauna pe cei care-și căutau exprimarea măreșelor lor naivități, dar am avut rezerve față de cei ce se considerau cubiști doar pentru că elaborau interpretări geometrice. Consider că partitura acestora are o cheie prea simplă, iar eu îi prefer pe cei care propun publicului mai multă originalitate. Ca și impresioniștii, acești originali moderni, atât de buni stăpâni pe tehnică încât nu au nevoie de sofisticări, nu mai sunt avangardiști cu orice preșdorind, ca și-n politică, să-i nege sau să-i anihileze pe alții ci, personalist privind lucrurile, au acea putere a talentului de a-și impune drept convenție de interpretare artistică a realității, propriul lor subiectivism. Ei sunt sinceri, fiindcă depășesc și academismul, dar depășesc și infatuarea antiacademică a gălăgioșilor care vor revoluții și anarhie. Ei vin cu o viziune constructivă și nu distructivă; ei lasă loc și pentru alții, păstrându-și pentru ei dreptul prin care se pot apleca asupra celor mai stupide sau ne semnificative aspecte descoperindu-le grăuntele de aur.

Si, lucru totdeauna deosebit: Pătrunzând dincolo de gaura neagră a stupidului; depășind, adică, toate groteștile banalități, perforându-le materia infectată cu prostie sau îngânfare conformistă și ieșind, ca un briliant triumfător, în mediul luminos și curat al artei pure, curățată de orice manierism tocmai prin cinismul de-a o aborda inițial din unghiul celor mai stupide mutilări pe care le provoacă kitsch-ul celor ce învață dar n-au har, laolaltă cu incultura mahalagească a celebrităților din mediul vulgar.

În cazul lui Pucă, lucrurile stau ca-n butada aceea a înșelepciuni filosofice care spune că, atunci când ajunge la un paradox ce pare fără ieșire, a cărui absurditate ar putea să-l compromită, omul deștept, cu minte scormonitoare, nu are altă cale

decât să persevereze până iese pe partea cealaltă: Cu o linie extrem de elegantă, desenul lui pornea întotdeauna de la asemenea absurdități, și, dacă nu direct cu mintea scormonitoare, oricum cu ochiul genial care trimitea la ea semnale, ajungea să le contorsioneze cât mai bizar, transmițându-le apoi la terminațiile cu care le exprima în desen. Terminațiile erau labele (ah, lăboaiele lui înnegrite, ca de hornar!), degetele zdrelite ca la potcovari sau la chitari și fleacul ținut în ele: un pix banal împrumutat, un ciot de creion sau de cărbune scos împreună cu scuturătura de tutun de prin buzunare, un chibrit sau un colț de batistă muiată-n tu; și chiar propriile amprente digitale. Fiindcă el, Pucă, din orice și cu orice făcea minuni jucându-se; ca un demiurg cu bucurii de copil hazos căruia nu i-au crescut încă dinții, în schimb s-a născut cu barbă, asemeni unui amuzant căpel lăptos dăruit străzii de o întreagă genealogie boemă.

A stfel, ochiul lui oția ca nimeni altul să preia din strâmbătățile naturii tot ce devenea stupid și chiar tot ce friza nesimțirea. oția să pună mâna pe roadele penibile ale prostiei omenești (așa cum și-a și intitulat un întreg ciclu: „*Istoria ilustrată a prostiei omenești*”), să violenteze aceste roade penibile aplicându-le corecția binemeritată și forțându-le atât de vehement să treacă prin filtrul său neiertător, încât ieșeau la lumină pe partea cealaltă, binecuvântate de frumusețea și eleganța traseului rafinat al mâinii sale. Al acelei mâini provenite dintr-un creier care făcea minuni de subtilitate artistică, la cea mai înaltă valoare și virtute!...

... „Florine, dacă și-a dat Dumnezeu platină și diamant în degetele alea murdare, de ce nu stai la masa ta să desenezi?!... Dați-i, mă, cartoane și rotprinturi și markere și flow-mastere și tot ce a inventat grafica modernă, că face minuni!... De ce, Florine, în loc să și măzgălești minunile la masa ta, ca Lautrec, te plimbi pe la mese cântând dogit tâmpenia asta?... De ce și irosești timpul, mă, genialule și și place să illustrezi poeziile scrise pe oerveșele?!”...

Degeaba-i spuneam! El era conștient, prea conștient că mutra-i hirsută de cloard trădat doar prin strălucirea prea inteligentă a ochilor, era dăruită de Dumnezeu tocmai pentru a

afirma paradoxurile lui Murphy sau, mai sigur lucru: chiar să-l întruchipeze pe acest neidentificabil și nepipăibil Murphy care-și lunecă printre degete ca un paradox. Sau, poate, Florin era însăși întruchiparea hirsută și inteligentă a paradoxurilor mari, covârșitoare, precum acela al incompetenței spre care tinde cu fervoare orice om competent: Refuza să-și folosească timpul pentru desenele lui de ambrozie și nectar distilate rafinat ca un alcool pur, atunci când avea răbdare și desena cu adevărat. Refuza acest folos irosindu-și-l în două-trei linii (surprinzătoare și ele!) cu care completa oerveșelul pe care unii dintre noi așteptau versuri. Și nici măcar oprindu-se din îngânarea acelor versuri stupide, produse la antipodul artei și inteligenței sale. Era conștient și răspundea fără echivoc: „Tu crezi că Lautrec, dacă n-ar fi fost paralytic, ar fi acceptat să stea la masă să deseneze, sau s-ar fi băgat pe sub fustele dansatoarelor?!”...

Așa se face că Florin Pucă a avut singura sa retrospectivă acasă la splendidul suflet de fată care l-a iubit, într-o curte de mahala de pe lângă „Giurgiului”, după ce diabetul care-i retezase un picior i-a făcut cadou omagial o cârjă, ca un sceptru al celor din dinastia lui Lautrec.

Restul - în ciuda desenelor uimitoare la versurile confrăților săi poeți moderni, a mai multor cărți ilustrate splendid pe care adevărații cunoscători, ca și publicul dotat cu intuiție, începuseră să le cumpere pentru paginile ilustrațiilor lui, mai mult decât pentru textul autorului - era aproape nesemnificativ ca ofertă din partea unuia ca el, în vreme ce mediocrii se lăfăiau cu ditamai reperoducerile: Un album selectat de sufletistul Modest Moraru cât să nu-l oprească cenzura, participarea la niște expoziții de grafică unde suporta criticile esteticienilor marxiști, o cameră la Mogoșoaia a cărei tencuială, dată jos de un idiot, avea valoarea greutateii ei în aur, fiindcă Pucă scrijelase direct în ea fără să aplice tehnici savante, almanahurile scriitoroști-gastronomice în care el, flămândul, ilustra cele mai copioase feluri de mâncare (din păcate pe spațiile mici, ale unor vignete) și mici colaborări la reviste, oferite de noi, prietenii care-i făceam loc printre oficialii realist-

cuminți ai epocii idiotizante în care, chiar un expresiv Perahim venit aici cu armatele sovietice ți devenit politruc în lumea picturii, găsea cu cale să-ți ia tălpăoșia spre țări mai calde.

Dar Pucă, unde să se ducă?! Ce pas ar fi putut să facă orfanul de București, fotograful de nunți în sate ți mahalale, retuorul de poze cu peisaje românești, dacă rădăcina lui era la crâma de pe Calea Victoriei, în a-a fel încât ți dormea acolo, cu capul sprijinit pe lambriu, în pauza de curățenie de după prânz?! ... De fapt, după cum vom vedea mai jos, asta îi era somnul în care, pesemne, avea vise ca ți desenele lui. Sau vise din care își lua apoi desenele contorsionate ți deformate ca ți somnul pe care i-l deranjau cei care măturau sala dându-l ți pe el mai la dreapta sau mai la stânga. Desene atât de impresionante prin precizia expresiilor confuze încât, spre final, când ți-a făcut expoziția în căsuța aia de mahala, nu mai era nevoie pentru nimeni să se confirme genialitatea lui Pucă. Ea era ți exista ca atare în conștiința tuturor celor care-l cunoșteam.

Exista, pesemne, chiar ți-n scriptele oficialilor deoarece, până să fi ajuns la mucenița care l-a iubit ți găzduit, când am făcut noi un scandal pentru că Florin nu avea nici casă, nici atelier, Uniunea Artiștilor plastici s-a sesizat ți i-a închiriat o cameră la dărăpănatul hotel „Marna”, de pe „Griviței colț cu Matache”, plătindu-i amărâtul de confort la un preț mai mare decât considera el, boemul, că merită. Iar Florin, ce-a făcut? – S-a dus la țărani din piața Matache care ne aprovizionau cu zeama de varză pentru dres ți le-a închiriat, contra votcă ți moare, respectiva cameră argumentând: „Doar n-o să pierd fiecare noapte dormind! Două nopți pe săptămână, plus ce mai apuc pe la masă, e deajuns!... În rest, de ce n-a face eu ce nu face guvernul pentru țărani români?! Dorm cinci-ase zarzavagii în camera mea. Ai, culmea: aștia se duc la piață cu noaptea-n cap, înainte de-a ajunge eu să-mi fac dușul ți să lucrez ceva. Nici nu îți ce bine lucrez când am în jur atmosfera de la Azilul ne noapte!” ...

După Mogoșoaia, luată ți ea pentru Ceaușești pe lângă cele cincizeci de vile de vânatoare, „perioada Marna” a fost cea mai

glorioasă din viața lui Pucă. Chiar cred că, ajungând la hotel spre dimineață, când erau dați afară din restaurant, văzându-i pe țărani săi care se-mbrăcau grăbind spre tarabe, prindea chef de lucru. Avea acum demnitatea omului cu adresă, deseori luându-i ȳi pe alți confrați cu adrese mai indescifrabile, ca să-i legene în cârpele lăsate calde de zarzavagii. Parcă-l văd cum îl culca duios pe Grigore Hagi, sau pe Velea, în vreme ce tu^oul, penița ȳi trasorul de la desenul tehnic prin care se hrănise o vreme îl a^oteptau acolo, în „atelierul” lui. Se pricopsise ȳi cu un palton gros, kaki, dintr-o manta ofițerească ȳi, proaspăt, se prezenta la prânz în restaurant aducându-ne, generos, moarea luată tain de la clienții lui. Ilustrase superb cartea de bucate făcută de Pituș Cârciog ȳi Mircea Micu, aducea câte o hârtie jegoasă filigranată cu minunile lui, pentru care găsea imediat cumpărători chiar printre confrați iar, după figurația în câteva filme, eu reu^oisem să-i fac o rubrică săptămânală la „Contemporanul”. Tocmai atunci, însă, geniul *a la Lautrec* i s-a extins, din păcate, la piciorul care i-a fost amputat ȳi ajungea la noi mai rar, spunându-ne amuzat că a venit să doarmă-n cârjă.

O fi desenat ȳi cu cârja?

Era în stare!... Hârtia proastă suporta orice tentă, iar echilibrele pline de grație ale liniilor geniale cu care-ȳi juca personajele creind umorul unui univers aparte, o înnobilau categoric. Odată, l-am rugat să-mi facă ȳi mie un desen mai mare, pe-o coală întregă, cum le făcuse lui Băie^ou ȳi lui Fulga, sau la dimensiunile la care desenase pereții de la Mogo^ooaia. Mi-a spus un secret: Se învățase să lucreze pe cartoane mici pe care înghesuia puzderia lui de personaje mereu în altă ipostază, fiindcă lua bucățile care cădeau de la alții.

Care alții?!

Că, în fața amintirii lui atât de vehement impunătoare, parcă nici n-au existat alții în generația lui.

Sunt, însă, subiectiv în dragostea pentru el ȳi n-am dreptate: Au existat destui!... ȳi au lăsat operă bună, pe suport de hârtie bună!...

Dar ce-a făcut Pucă pe resturile căzute de la ei, în orele alea când zarzavagiii se duceau la piață și rămânea singur în camera sordidă de la Hotelul Marna ajuns a rezista stingher și cocovit pe o Cale a Griviței în furibundă demolare, ce a desenat el atunci te orbește; orbește totul în jur și, pentru o vreme, faci chiar greșeala să nu mai vezi opera altora. Orbește de o atât de strălucitoare originalitate; v-o jur! ...

De la Arghezi pe care, aproape din copilărie, l-am iubit umil, nu am mai avut o asemenea certitudine a genialității cuiva.

Și, absolut la fel; întrutocmai; din același aluat! ... Adică tot „din mucegaiuri, bube și noroi” ...

(am scris aceste rânduri cu gând curat, de Boboteaza lui 2009, când fiul meu Tudor mi-a arătat cum a făcut el un album din câteva mâzgălituri lăsate de Pucă lor, copiilor care-l iubeau din tot sufletul lor curat, furând de la noi, părinți, cămăși și ciorapi și câte-o pereche de izmene pentru el. Sufletul curat de copil, care adu-mecă imediat curățenia altor suflete!)

editie on-line www.cartesiarte.ro

d.v.d-ul in intregime poate fi obtinut la adresa [tipoad@yahoo.com](mailto:tipoad@yaho.com)